

Huvudman

Borlänge kommun
kommun@borlange.se

Beslut

Datum 2025-07-02

Dnr SI 2024:2919

Sida 1 (5)

Ärendet

Tematisk tillsyn av beslut om betyg och betygskatalog i årskurs 9 vid grundskolan Ornäs skola i Borlänge kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 10 februari 2025

Beslut

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 2 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Borlänge kommun avseende brister rörande betygsättning och rättelse samt ändring av betyg. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Om ärendet

Skolinspektionen har under vårterminen 2024 genomfört en tematisk tillsyn för att kontrollera om verksamheten vid de skolor som ingår i tillsynen uppfyller författningarnas krav avseende betyg och betygskataloger i årskurs 9. Ornäs skola i Borlänge kommun har ingått i den tematiska tillsynen.

Skolinspektionen har den 10 februari 2025 beslutat tilldela Borlänge kommun ett föreläggande rörande beslut om betyg i årskurs 9. Borlänge kommun har den 23 juni 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Den 27 juni 2025 inkom Borlänge kommun med kompletterande uppgifter.

Skolinspektionen har i nu aktuellt beslut tagit ställning till om Borlänge kommun har vidtagit åtgärder med anledning av föreläggandet och om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att

nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Avstående från ingripande

Betygsättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i beslut den 10 februari 2025 funnit brister i Ornäs skolas arbete med betyg och betygsättning. Av beslutet fann Skolinspektionen att en legitimerad lärare, som inte bedrivit undervisningen, ensam fattat beslut om betyg.

Av nu ingivna betygs kataloger för vårterminen 2025 i årskurs 9 framgår att betygs katalogen förs på papper med en sida för varje ämne och klass. Samtliga betygs kataloger är signerade och daterade.

I utdraget från betygs katalogerna för hem- och konsumentkunskap framgår att rektor signerat och fattat beslut om ett betyg. Rektor har även signerat betygs katalogen på platsen där titeln lärare står förtryckt.

Av huvudmannens kompletterande uppgifter framgår att betyget i hem- och konsumentkunskap fattats av rektor mot bakgrund av att legitimerad lärare saknade förutsättningar och underlag att besluta om ett slutbetyg då eleven tidigare undervisats vid en annan skolenhet.

Rättslig reglering

Rektor ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när beslut ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska beslutet fattas tillsammans med lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektor (3 kap. 16 § skollagen).

I 6 kap. 3–6 §§ skolförordningen finns kompletterande bestämmelser om vem som ska besluta om betyg. Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygs katalog. Rektorn ansvarar för att betygs katalogen förs (6 kap. 10 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Borlänge kommuns verksamhet vid Ornäs skola inte fullt ut lever upp till författningarnas krav på betygsättning i årskurs 9. Av betygs katalogen framgår visserligen att legitimerade lärare fattat beslut om betyg och signerat betygs katalogen. I de fall undervisande lärare saknar legitimation har betygen signerats av en legitimerad lärare som medbedömare. Det framgår dock att rektorn fattat beslut om ett betyg i ämnet hem- och konsumentkunskap.

Rektorn ska enligt skollagen i huvudsak enbart sätta betyg när lärare är oeniga vid betygsättningen och de antingen har en likställd behörighet eller om ingen av dem är behöriga i ämnet. Det framgår inte av utredningen att det skulle föreligga en situation av oenighet kring betygsättning mellan två lärare. Att rektor själv fattat beslut om ett betyg i ämnet hem- och konsumentkunskap är en brist.

Rättelse och ändring av betyg

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av betygs katalogen för vårterminen 2025 för årskurs 9 framgår att betyg i slöjd, bild och matematik korrigerats för nio elever. Korrigeringarna i betygs katalogerna har skett på olika sätt.

I ämnet slöjd återfinns det förtryckta betyget i betygskolumnen. I informationskolumnen har sedan samma bokstav nedtecknats följt av en pil och ytterligare en bokstav. Vid ett tillfälle har det förtryckta betyget samt en betygsbokstav strukits över i betygskolumnen. Från betygskolumnen har sedan en pil nedtecknats till informationskolumnen där en ny betygsbokstav införts för hand. I ämnet bild står det förtryckta betyget kvar i betygs katalogen. I informationskolumnen har sedan nedtecknats för hand "Från [betygsbokstav] till [betygsbokstav]" följt av en signering. I ämnet matematik har det förtryckta betyget strukits över och i informationskolumnen har det sedan för hand skrivits "Från [betygsbokstav] till [betygsbokstav]". I samtliga fall förutom vid ett tillfälle har korrigeringarna inneburit ett höjt betyg. Det framgår inte av korrigeringarna om det är en ändring eller en rättelse som införts och ingen av korrigeringarna har daterats.

Av kompletterande uppgifter från huvudmannen framgår sammanfattningsvis att korrigeringarna skett utifrån skollagens regler om rättelse och ändring.

Rättslig reglering

Ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende får rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövt. Vid rättelse ska ett nytt skriftligt betyg utfärdas och den oriktiga betygshandlingen om möjligt förstöras (3 kap. 19 § skollagen).

Finner den eller de som har fattat ett beslut om betyg att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska denne eller dessa ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks (3 kap. 20 § skollagen).

Rättelser och ändringar ska anges i betygs katalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras. Det ska framgå av betygs katalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad (15 § Skolverkets föreskrifter om betygs katalog).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Borlänge kommuns verksamhet vid Ornäs skola inte fullt ut lever upp till författningarnas krav i fråga om rättelse eller ändring av betyg i betygs katalogen för årskurs 9.

Av betygs katalogen framgår att betyg för slöjd, bild och matematik har korrigerats för nio elever utan att det framgår att det rör sig om en rättelse eller ändring av betygen. Korrigeringarna har inte i något fall daterats och endast vid ett tillfälle, i ämnet bild, signeras.

Av Skolverkets föreskrifter om betygs katalog framgår att det av betygs katalogen ska framgå om det är en rättelse eller ändring som är beslutad. Rättelsen eller ändringen ska även vara signerad och daterad. Det är en brist att det inte framgår om det är en ändring eller rättelse som genomförts i betygs katalogen samt vem som korrigerat betygen och när detta gjordes.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Borlänge kommuns verksamhet vid Ornäs skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller betygsättning och rättelse och ändring av betyg.

Skolinspektionen har vid tidigare tillfällen bedömt att förändret av betyg och betygskataloger vid Ornäs skola inte uppfyller författningarnas krav. Borlänge kommun har i flera avseende vidtagit åtgärder för att komma till rätta med de brister som påtalats. Skolinspektionen bedömer därmed att verksamheten vid Ornäs skola i Borlänge kommun, mot bakgrund av Skolinspektionens beslut och de åtgärder som Borlänge kommun vidtagit, kommer att följa de föreskrifter som finns på området avseende betyg och betygskataloger. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa.

Beslutet är fattat av utredaren Cecilia Winberg.

Utredaren Daniel Wilson har varit föredragande i ärendet.